



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 05/11/2025 16:07
Sayı: E-120.07.03-1730594
2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-21737706

Konu : Soru Önergeleri(7/29021)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/29021
GK 176

İlgi : 13.06.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1643995 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Tokat Milletvekili Sayın Kadim DURMAZ'a ait 7/29021 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/29021) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 84347DEC-6F4B-4654-B134-A555DB103FC2

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-cbys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Vahdettin ŞANLI

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 96





T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**TOKAT MİLLETVEKİLİ SAYIN KADİM DURMAZ'A AİT 7/29021 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Çiğ sütün tavsiye fiyatı Ulusal Süt Konseyince belirlenmekte ve ilan edilmektedir. Konseyin yapısında üretici, sanayici ve sivil toplum kuruluşu temsilcileri yer almaktadır.

Bu kapsamda Ulusal Süt Konseyi tarafından 17.09.2025 tarihinde yapılan yönetim kurulu toplantısında; 01.10.2025 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere %3,6 yağ ve %3,2 protein içeriğine sahip çiğ inek sütü tavsiye satış fiyatının üreticinin eline litre başına net geçecek şekilde (çiğ süt desteği hariç) 19,60 TL olarak belirlenmesine karar verilmiştir. Soğutma, nakliye ve diğer cari giderler üretici tarafından karşılandığı takdirde bu giderler üreticiye ilave olarak ödenecektir. Baz alınan yağ ve protein oranlarındaki her bir dizyem (0,1'lik değişim) için ± 29 kuruş fark uygulanacaktır.

Ulusal Süt Konseyi tarafından alınan karar tavsiye niteliğinde olup serbest piyasa şartlarında sütün yağı, proteini kuru maddesi ve diğer kalite kriterlerine göre litresi 19,60 TL üzerinde de fiyatlanabilmektedir.

Bu yönetmelik ile sanayiye arz edilen çiğ sütün alım ve satımının sözleşmeli usulde yapılması, üretici/üretici örgütü ve alıcı arasında uyulması gereken kuralların belirlenmesi, üretim ve pazarlamada sürdürülebilirliğin sağlanması, arz talep dengesinin oluşturulması sağlanmaktadır. Söz konusu yönetmelik kapsamında çiğ sütün alım ve satımında karşılıklı üretim sözleşmesi düzenlenerek süt fiyatını belirleme imkânı bulunmaktadır.

Et ve Süt Kurumu, çiğ süt fiyatlarının Ulusal Süt Konseyi tarafından belirlenen tavsiye fiyatın altına inmesini engellemek ve sektörde oluşan arz fazlası sütü değerlendirmek amacıyla 2016 yılından itibaren çiğ süt regülasyonu yapmaktadır.

2024 yılında üreticilerden toplam 55 bin ton süt alınarak 4.522 ton süt tozu elde edilmiştir.

2016-2024 yılları arasında üreticilerden yaklaşık 1,3 milyon ton çiğ süt tedarik edilerek 103 bin ton süt tozu üretimi gerçekleştirilmiştir. Regülasyon faaliyetleri kapsamında süt üreticilerine 1,7 milyar TL ödeme yapılmıştır.

01.01.2025-14.08.2025 tarihleri arasında üreticilerden yaklaşık 397 bin ton çiğ süt alınmış olup bu süttten üretilen süt tozu, krema ve tereyağı karşılığında üreticilere yaklaşık 5 milyar TL ödeme yapılmıştır.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Hayvansal üretimde yeni destekleme programı temel hayvancılık ve ürün geliştirme destekleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

- Temel hayvancılık destekleri; büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, atık, arıcılık ve ipek böceği faaliyetlerinin desteklenmesinden oluşmaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan yetiştiricilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca suni tohumlama, soy kütüğü, yerli sperma, ari işletme, sürü yöneticisi (çoban) gibi verimlilik kriterlerine ilave destek sağlanmaktadır.
- Ürün geliştirme destekleri; çiğ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi desteklerini kapsamaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan üreticilere temel destek



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca ari işletme, kendi tankında soğutma, örgüt üzerinden pazarlama, karkas ağırlığı, kaliteli tiftik ve sözleşmeli üretim gibi verimlilik kriterlerine ilave destek verilmektedir.

Yeni destekleme modeli ile ilk defa;

- Oğlak ve kuzuya temel destek ödemesi,
- Genç ve kadın yetiştiriciye ilave destek,
- Aile işletmelerine temel destek oranında ilave destek,
- Doğduğu aile işletmesinden kesime giden erkek sığırlara ilave destek,
- Gezginci arıcılık yapanlara ilave destek ve
- Birinci derece örgüt üyesi yetiştiricilere ilave destek

verilmektedir.

Ayrıca planlı üretim bölgelerinde uygun üretim yapanlara ilave destek ve her buzağıya temel destek ödemesi yapmak suretiyle üreten herkesin destek alması sağlanmaktadır.

Yeni destekleme modeli ile birlikte hayvancılık işletmelerinin ekonomik açıdan güçlü, dirençli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması hedefiyle sübvansiyonlu kredilerde; kadınlara, gençlere ve planlı üretim bölgelerine ilave indirim uygulanmaktadır. Bu sayede geleceğimizin teminatı gençlerimiz ve ailemizin temel direği olan kadınlarımızın üretimde kalmalarına imkân sağlanmaktadır.

10395 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Karar ile 01.01.2025 tarihinden geçerli olmak üzere hayvancılık desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- Büyükbaş hayvancılık destekleri kapsamında buzağılar için bir önceki yıla göre %40 artışla hayvan başına 1.400 TL, malaklar için %180 artışla hayvan başına 2.800 TL’ye çıkarılmıştır.
- Küçükbaş hayvancılık destekleri kuzu/oğlaklar için ise bir önceki yıla göre yüzde 50 artışla hayvan başına 300 TL’ye çıkarılmıştır.
- Çoban desteği, küçükbaş hayvancılıkta 300 TL olan temel desteğin 1,8 katı olmak üzere 150 baş üzerinden 81.000 TL olarak ödenecektir.
- Arıcılık desteği, üretici/yetiştirici örgütlerine üye üreticilere arılı kovan başına temel destek bir önceki yıla göre %40 artışla 140 TL’ye, üye olmayanlara %25 artışla 100 TL’ye çıkarılmıştır.
- İpek böceği temel desteği bir önceki yıla göre %10 artırılarak kilogram başına 1.100 TL’ye, tiftik üretimi temel desteği %100 artışla kilogram başına 160 TL’ye çıkarılmıştır.
- Bakanlıkça programlanan aşı uygulamaları sonrasında oluşan atıklar için büyükbaş ve küçükbaş hayvan sahiplerine verilen temel destekleme tutarı, bir önceki yıla göre %100 artırılmıştır.
- Su ürünleri yetiştiriciliği yapan işletmelere, ürettikleri türler ve üretim şekline göre yapılan temel destek oranları artırılmıştır.
- Hayvan gen kaynakları birim destek tutarları artırılmış, Ankara keçisine ilave destek verilecektir.



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Hayvan ve sürü sağlığı desteği kapsamında, hayvan tanımlama araçlarıyla bazı aşı bedelleri de destek kapsamına alınmıştır.
- Marmara Denizi'ne kıyısı olan 7 ilde, müsilağdan etkilenen balıkçı gemilerine, gemi başına ilave küçük ölçekli balıkçılık desteği verilecektir.
- Su ürünleri desteğinde, üretici örgütlerinin etkinliğini artırmak amacıyla birlik ve tanıtım kesinti oranları %2'den %3'e çıkarılmıştır.

Üreticilerin tarımsal üretime yönelik kredi/finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 8038 ve 8039 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları kapsamında 01.01.2024-31.12.2026 tarihleri arasında Ziraat Katılım Bankası A.Ş. ile T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden 28 farklı konuda %25-%100 aralığında Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanımı yapılabilmektedir.

Kararlar kapsamında yem bitkisi üretimi konusunda; hem yatırım hem de işletme kredi/finansmanı uygulamalarında %75 standart indirim oranına ilave olarak özellikli indirim kriterlerini sağlayan işletmelere %100'e varan oranda 20 milyon TL üst limite kadar Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansman imkânı sunulmaktadır.

Ayrıca sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan besiciliği, küçükbaş hayvancılık, temel hayvansal üretim konularında kendi yemini üretenlere ve yenilenebilir/atık enerji kullanımına standart indirime ilave %5 faiz/kar payı özellikli kriter indirimi uygulanmaktadır.

Aynı zamanda üreticilerimize hayvansal üretim konusunda 300.000 TL'ye kadar (300.000 TL dahil) sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kar payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir. Bu kapsamdaki işletme kredi/finansmanların bir kısmı aynı olarak faydalanıcıların banka kartına tanımlı şekilde tahsis edilmekte ve akaryakıt, ilaç, yem, gübre, tohum, fide gibi tarımsal girdilerin alımına yönelik olarak kullandırılmaktadır.

Bakanlığımızca 2006 yılından itibaren ülke genelinde uygulanmakta olan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) kapsamında; yatırım konuları ile ilgili yenilenebilir enerji kaynakları kullanımına yönelik yatırımlar %50 hibe desteği kapsamında değerlendirilmektedir.

Bakanlığımızca süt üreticilerine 2022-2024 yıllarında 2,3 milyar TL yem bitkileri, 13 milyar TL çiğ süt desteği olmak üzere toplam 15,3 milyar TL destek ödemesi yapılmıştır.

Bakanlığımız, çiğ sütün sağımından işleme tesisine ulaşana kadar olan süreçte, yetiştirici, tarımsal amaçlı örgütler ve sanayicinin haklarının korunmasını sağlamak amacıyla 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 13'üncü maddesinde değişiklik yapmıştır. Bu değişiklikte sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için yasal dayanak oluşturulmuş, hazırlanan "Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" 15.9.2023 tarihli ve 32310 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik kapsamında, Bakanlığımızca "Çiğ Süt Üretim Sözleşmesi" ve "Tarımsal Amaçlı Örgüt Aracılığı ile Yapılan Çiğ Süt Üretim Sözleşmesi" adı altında tip sözleşmeler düzenlenmiştir. Bu sözleşmelerde; tarafların hak ve sorumlulukları, sözleşmeye konu ürünün teslim ve tesellüm koşulları, fiyat ve miktardaki değişim oranları, aynı ve nakdi avansın sınırları gibi hususlar belirlenmiştir. Sözleşmeli üretimde irade serbestliği esas olup sözleşme süresi ve kapsamındaki ürün tesliminde taraflar yalnızca sözleşme şartlarına uymak zorunluğu bulunmaktadır.

Sözleşmelere uyulup uyulmadığı konusunda Yönetmeliğin beşinci bölüm 13'üncü maddesinin ikinci fıkrası" Tarımsal üretim sözleşmelerinde belirtilen mücbir sebepler haricinde sözleşme



T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

kapsamında üretilen ürünün alımından veya satımından vazgeçen üretici ya da alıcılar için sözleşmede ceza koşulu belirlenir. Ceza koşulu, alımından ya da satımından kaçınılan ürün miktarının sözleşmedeki bedelinin yüzde yirmisinden az ve yüzde ellisinden fazla olamaz. ESK'nın taraf olduğu sözleşmelerde üretici için ceza koşulu bu fıkra da yer alan alt sınırdan daha az olarak belirlenebilir veya ceza koşuluna yer verilmeyebilir.” ve yine Yönetmeliğin beşinci bölüm 13'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında “Tarımsal üretim sözleşmesinden doğan davalarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. Tarımsal üretim sözleşmesinden doğan hukuk uyuşmazlıklarının arabuluculuk yoluyla çözümlenmesine ilişkin dava şartı olarak arabuluculuk süreci 1/9/2023 tarihli ve 32296 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarımsal Üretim Sözleşmesinden Doğan Hukuk Uyuşmazlıklarına İlişkin Arabuluculuk Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülür.” denilmekte olup yaşanabilecek sorunlarda ilgili mevzuat kapsamında iş ve işlemler yürütülmektedir.